

Bilimsel Yayınların Niteliği ve Nitelik Sorunlarına İlişkin Akademisyen Görüşleri

Academics' Opinions Regarding the Quality of Scientific Publications and Their Quality Problems

Nidan OYMAN BOZKURT

ÖZ

Bir ülkenin akademisyenlerinin bilime yaptığı katkı ve ülkenin sahip olduğu bilim politikası, o ülkedeki gelişmişliğin en temel göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bilimin ilerlemesi ve dönüşümünde ele alınması gereken en önemli kavram bilimsel niteliklidir. Bu araştırmanın amacı, özellikle sosyal bilimler alanında üretilen bilimsel yayınların nitelik sorunlarının nedenlerine ilişkin olarak akademisyenlerin görüşlerinin belirlenmesi ve yine bu soruna ilişkin çözüm önerilerinin akademisyenler tarafından paylaşılmasıdır. Araştırmada akademisyen görüşleri ve deneyimlerinin daha ayrıntılı ele alınmasının amaçlanmasından dolayı nitel araştırma türlerinden fenomenolojik yaklaşım benimsenmiştir. Görüşme yöntemi ile toplanan verilerin analizinde içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Araştırmanın bulguları akademisyenlerin görüşlerinden yola çıkılarak, nitelikli yayın sorununun nedenleri ve bu soruna ilişkin geliştirilen öneriler olmak üzere iki ana temada kategorize edilmiştir. Nitelikli yayın sorununun nedenleri ise yayınların içeriği, dergi, akademisyen, mevcut yapı, kültürel bağlam ve politik baskılar olmak üzere altı kategoride sunulmuştur.

Anahtar Sözcükler: Bilimsel yayın, Bilimsel yayın niteliği, Bilimsel yayınların nitelik sorunu

ABSTRACT

The contribution to science by the academics of a country and the science-policy owned by the same country is accepted as the most basic indicator of the development in that country. The most important concept to be addressed in the advancement and transformation of science is scientific quality. The purpose of this study is to determine the views of academics regarding the reasons for the quality problems, especially in the social sciences field, and to share the solution suggestions for these problems by the academics. The phenomenological approach, which is one of the qualitative research types, was adopted as the method of the study to examine the views and experiences of the academics in a more detailed manner. Content analysis technique was used in the analysis of the data collected by the interview method. The findings of the study were categorized into two main themes based on the views of the academics, as the reasons for the qualitative publication problem, and the suggestions addressed for this problem. The reasons for the problem of qualitative publication are presented in six categories: the content of the publications, journal, academician, current structure, cultural context and political pressures.

Keywords: Scientific publication, Scientific publication quality, Quality problem of scientific publications

Oyman Bozkurt N. (2021). Bilimsel yayınların niteliği ve nitelik sorunlarına ilişkin akademisyen görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi/Journal of Higher Education and Science*, 11(1), 128-137. <https://doi.org/10.5961/jhes.2021.435>

*Bu makale 25. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi'nde sözlü olarak sunulan bildirinin genişletilmiş hâlidir.

*This article is the expanded version of the verbal statement presented at the 25th National Educational Sciences Congress.

Nidan OYMAN BOZKURT (✉)

ORCID ID: 0000-0001-9319-2141

Uşak Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, Uşak, Türkiye
Uşak University, Faculty of Education, Department of Educational Sciences, Uşak, Turkey
nidan.oyman@usak.edu.tr

Geliş Tarihi/Received : 18.02.2021

Kabul Tarihi/Accepted : 14.04.2021

GİRİŞ

Bilim insanlarının bilimsel bir ürünün niteliği ve özgünlüğüyle bilim dünyasına yaptığı katkı, mensubu olduğu üniversitenin ve ülkenin sahip olduğu bilim politikası, bilimsel bilgi üretiminin niteliği, aynı zamanda ülkedeki gelişmişliğin de bir ölçüsü olarak kabul edilmektedir (Vurucu, 2019). Bilimin bir bilgi birikimi, bir yöntem ve bir tutuma bölünmesi, verilen herhangi bir faaliyetin “bilimsel” içeriğinin değerlendirilmesinde yararlı kabul edilir ve bu üç bileşenden herhangi biri eksikse, o faaliyetin bilimselliği tartışmalı olur (Mack, 2018). Modern dünyada bilim politikasının ilerlemesinin temel kaynaklarından biri akademik çalışmalar, bilimsel yayınlar şeklinde tanımlanmaktadır (Vurucu, 2019). Üniversitelerin eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve topluma hizmet olmak üzere üç temel görevi vardır. Araştırma-geliştirme görevinin gereği üniversiteler bilimsel araştırmalar yapmak ve bu araştırmaların sonuçlarını ulusal ya da uluslararası platformlarda paylaşma sorumluluğu taşır.

Bilimsel araştırma en genel tanımıyla sistemli bir bilgi edinme yöntemi olarak ifade edilirken, aynı zamanda bilinmeyen keşfetmek için kullanılan kurallar, inançlar, değerler, teorik ve uygulamaya dayalı araçlardan oluşan düşünsel çerçevenin sonuçları, diğer yandan bilimsel yöntemler kullanarak sorunlara çözüm aranan süreçler olarak kabul edilmektedir (Akış Roney, 2011; Uzbay, 2006). Bilimin gelişmesi, Kuhn’un (1962) ifadesiyle, bilimsel paradigmanın değişmesi ile yani bilimsel devrim ile gerçekleşmektedir. Bu gelişimde ele alınması gereken en önemli kavram ise bilimsel nitelik olarak vurgulanır (Nentwich, 2005). Bilimsel nitelik, bir araştırmanın bilimsel yöntemin ilkelerine uygun olarak gerçekleştirilmesi şeklinde tanımlanabilir. Bunun yanında araştırmanın yeni fikirlere önderlik etmesi, toplumu ileriye götürecek çalışmalara teşvik etmesi beklenmektedir. West vd. (2002) ise akademik niteliği, metodolojik ve metodolojik-olmayan nitelik olarak iki temelde ele almaktadırlar. Metodolojik nitelik çalışmanın tasarımı, deseni, kullanılan yöntem ve yöntemsel araçların seçiminden, sistematik ve sistematik olmayan hatalar, önyargılar ve bunlara karşı korunma derecesini kapsarken, metodolojik-olmayan nitelik ise çalışmadan elde edilen bilgilerin toplumsal, ekonomik ya da politik önemini ifade etmektedir. Ayrıca Hollanda’da yayınlanan Bilimsel Araştırmaların Değerlendirilmesi Protokolü’ne (2014) göre bir araştırmanın niteliği, araştırmanın altyapısı ve araştırma için geliştirilen ölçme araçlarının yanı sıra araştırmanın bilimsel bilgi kaynağına yaptığı katkıyla değerlendirilmekte, değerlendirmenin evrensel ölçütleri ise araştırmanın topluma uygunluğu ve sürdürülebilirliği olarak tanımlanmaktadır. Belcher vd. (2015) tarafından niteliğin tanımlanmasına ilişkin yapılan çalışmada ise, bilimsel araştırmaların niteliği toplumsal önem ve uygulanabilirliği ifade eden ilgililik; bütünlük, esneklik ve bilimsel özene karşılık gelen güvenilirlik; paydaşların ilgi alanlarını adil bir şekilde temsil eden meşruluk ve toplumsal değişime potansiyel katkıyı ele alan etkililik olmak üzere dört ölçüt etrafında belirlenmiştir.

Bilimsel araştırmalar çoğunlukla teorik bir hipotez, deneysel bir yasa, iki olgu arasındaki ilişki ya da yeni, diğer bir ifadeyle orijinal yani özgün bir teknolojik gelişme olarak ortaya çıkmak-

tadır. Niteliğe bağlı olarak, ortaya çıkan bu yeni bilginin güvenilirliği ya da kullanılabilirliği kanıtlarla desteklenerek, matematiksel analizler, deneysel doğrulamalar veya istatistiksel gözlem gibi teorik ya da deneysel parametrelerle doğrulanması sayesinde belirlenmekte ve bilimsellik kazanmaktadır (Day & Peters, 1994; Nentwich, 2005). Ancak dünyadaki bilimsel yayınlara ilişkin alanyazın incelendiğinde, araştırmaların ve yayınların niteliğinin, bilimin doğasına ve bu araştırmaları icra eden bilim insanları, araştırmacı ve akademisyenlerin eylemlerine yönelik olarak şekillendiği, bilimsel niteliğin dergi etki faktörü, makale etki puanı ve h endeksi gibi niceliği ön plana çıkaran bibliyometrik yöntemlerle ölçüldüğü görülmektedir (Al, 2008).

Bir akademisyenin akademik alanda hayatta kalmasının, önemli ölçüde bilimsel araştırma ve bilimsel yayın yapmasına bağlı olduğu görüşü yaygındır. Bu görüş aynı zamanda yapılan araştırmaların, bilimsel bir yayına dönüşme ve bilimsel kabul edilme sürecine de dikkat çekerek bilimsel yayın sürecini tanımlayan dergi, hakem, editör, etik ilkeler, yayın politikaları gibi kavramları ön plana çıkarmaktadır. Bu süreçte en çok tartışılan konu, akademisyenlerin bir bakıma, yayın politikalarının ya da alandaki akademik dergilerin belirlenmiş taleplerini harfiyen uyguladıkları takdirde çalışmalarının kabul edilme ve bilimsel sayılma olasılıklarıdır. Bu bağlamda alandaki dergilerin mevcut değerlendirme sistemlerinin akademisyenlerin bağımsızlığını ortadan kaldırdığı; sistemin taleplerine uymayı reddedenlerin ise bir akademisyen olarak alandaki varlıklarını sürdürmedikleri; bunun yanında kendi standartlarını dayatan dergilerin bilimselliği ne ölçüde temsil ettikleri sorgulanmaktadır (Frey, 2005). Akademik felsefenin “yayın yap ya da yok ol” söyleminin, yayın yapma baskısına yol açtığı ve özellikle küreselleşmeyle birlikte nitelikte doğru orantılı olmayan bir nicelik artışına yönelik, kitlesel bir algı dönüşümünün dünya çapında oluşmasına neden olduğu ifade edilmektedir (De Rond & Miller, 2005; Kwiek, 2016; Miller, Taylor & Bedeian, 2011).

Türkiye dışındaki araştırmalarda, nitelikli bilimsel yayınlara ilişkin olarak dolandırıcılık, intihal ve yayın yanlılığı gibi sebeplerden dolayı özellikle alandaki saygın dergilerde yayınların kabul edilmeme ya da geri çekilme oranlarının artması, geçerlilik ve güvenilirliğin azalması, etki faktörüne göre dergilerin sıralanması, propaganda amaçlı yanlı ya da karşıt sonuçların yayınlanması, erişime açık (open access) dergilerin yaygınlaşması sayesinde yetkin olmayan editörler aracılığıyla, yayınların nitelik aranmadan ve bilimsel uygunluğa bakılmadan para karşılığı yayınlanması (yağmacı dergiler) gibi problemler gündeme getirilmektedir (Frey, 2005; Braine, 2005; Masic, 2014; Olukoju, 2002; Chireshe, Oupa & Soul, 2014; Tome & Lipu, 2004). Bu bağlamda dünyanın pek çok yerinde, özellikle akademik terfiler için ihtiyaç duyulan yüksek nitelikli uluslararası yayınlar ve artan yayın kriterlerine yönelik bazı politikalar düzenlenmektedir. Genel olarak akademik alandaki bu küresel trendler ve baskılar, uluslararası yayın yapmanın kaçınılmaz olduğunu işaret etmektedir. Küreselleşmenin akademik alandaki etkisiyle birlikte akademisyenler üzerindeki uluslararası yayın yapma baskısı dünya çapında da hızla artmaktadır. Ancak artan bu baskıya rağmen uluslararası saygın bir dergide yayın yaparak küresel anlamda bilimsel bir iletişim ağına katılmanın, çoğu akademisyen için,

hatta o derginin dilini konuşmayanlar için, oldukça zorlayıcı ve ürkütücü bir süreç olarak kabul edilmektedir (Uysal, 2012).

Türkiye’de özellikle akademik alanda, topluma önderlik etme ve bilimsel gelişim amacından saparak, günümüzde maaş karşılığı yapılan bir mesleğe indirgenen akademisyenliğin, ekonomik kazanç ve toplumsal saygınlık sağlamak için bilimsel yayınları, kişisel kazançlar için bir aracı olarak kullandığı, üniversitelerin toplumsal bir misyonu olan bilimsel araştırmaları, bireysel çıkarıya dayalı yayın düzeyine taşıdığı ve bu durumun tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de de nitelikli bilimsel yayın sorunlarına ve bilimsel gelişim kaosuna yol açtığı söylenebilir. İyi bir yayın politikası geliştirmek için ihtiyaç duyulan değerlendirmelerin (Day & Peters, 1994; Frey, 2005; İnci, 2009; İnci, 2015; Olkun, 2006; Nentwich, 2005; Demircioğlu, 2014) Türkiye bağlamında verimli bir şekilde gerçekleştirilmediği, aynı zamanda uluslararası ölçekte bilimsel yayın üretiminin özellikle nitelik açısından yetersiz kaldığı ifade edilmektedir (Al, 2005, Ortaş, 2002; Dolaşır Tuncel, 2008; Kozak, 2003; Binici, 2010; Bitri & Keseroğlu, 2015). Bu bağlamda nitelikli araştırmalar yapma ve bu araştırmaları bilimsel yayınlara dönüştürme süreçlerinde yaşanan sorunların nedenlerini belirlemek ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri geliştirmek önemli kabul edilmektedir. Bu araştırmanın amacı, özellikle sosyal bilimler alanında üretilen bilimsel yayınların nitelik sorunlarının nedenlerine ilişkin olarak akademisyenlerin görüşlerinin belirlenmesi ve bu soruna ilişkin çözüm önerilerinin paylaşılmasıdır.

YÖNTEM

Araştırmanın Deseni

Akademisyenlerin bilimsel yayınların nitelik sorunlarının nedenlerini akademisyenlerin kendi deneyimlerine dayalı olarak incelemeyi amaçlayan bu araştırma, fenomenolojik yaklaşım esas alınarak yapılandırılmıştır. Araştırmanın merkezinde akademisyenlerin öznel deneyimlerinin yer alması, fenomenolojik araştırmaları diğer nitel araştırmalardan farklı kılan en önemli özelliktir. Bu araştırmada bir fenomen olarak kabul edilen bilimsel nitelik, nitelikli yayın gibi kavramlara ilişkin akademisyen görüşleri ve deneyimlerinin daha ayrıntılı ve derinlemesine ele alınmasının amaçlanmasından dolayı nitel araştırma türlerinden fenomenolojik yaklaşım benimsenmiştir.

Çalışma Grubu

Araştırmanın çalışma grubunu Eskişehir, Uşak ve Ankara illerinde yer alan dört üniversitenin Eğitim Bilimleri, Sosyal Bilimler Eğitimi, Felsefe ve Sosyoloji bölümlerinde görev yapan 16 akademisyen oluşturmaktadır. Çalışma grubu oluşturulurken amaçlı örnekleme yöntemlerinden ölçüt örnekleme ve maksimum çeşitleme yöntemine gidilmiştir. Ölçüt olarak sosyal bilimler özelinde yapılan çalışmaların niteliğinin değerlendirilmesi açısından sosyal bilimlerin tüm alanlarında görev yapan akademisyenlerden elektronik posta yoluyla randevu talep edilmiştir. Ancak geri dönüş sağlayan ve görüşmeyi kabul eden eğitim bilimleri, sosyal bilimler eğitimi, felsefe ve sosyoloji bölümünde görev yapan akademisyenler örnekleme dâhil edilirken, üç araştırma görevlisi, dört doktor araştırma görevlisi, dört doktor öğretim üyesi, üç doçent ve iki profesör olmak üzere her düzey-

den akademisyenin görüşüne başvurularak maksimum çeşitlilik sağlanmaya çalışılmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırmada veri toplama yöntemi olarak, görüşülecek katılımcılara esneklik ve serbestlik sağlamak amacıyla yapılandırılmamış görüşme tercih edilmiştir. Araştırma kapsamında veri toplama aracı olarak kullanılan görüşme formunda yer alan sorular ilgili alanyazın ve araştırma problemi dikkate alınarak önceden ana hatlarıyla hazırlanmış olsa da, görüşme sürecine göre bazı eklemeler ve değişiklikler yapılmıştır. Görüşme formunda genel hatlarıyla bilimsel yayınların nitelik sorunlarının neler olduğu ve çözümü için neler yapılabileceğine ilişkin iki adet soru yer almaktadır. Belirlenen ölçütleri taşıyan akademisyenlerden elektronik posta yoluyla randevu talep edilmiş ve gönüllülük esasına göre görüşmeyi kabul eden akademisyenler çalışma grubu kapsamına alınmıştır. Katılımcı akademisyenlerin her biri, kurumsal ve özel kimlik bilgilerinin gizli kalacağı konusunda yazılı olarak bilgilendirilmiştir ve akademisyen görüşleri sembolik adlar (A1, A2, ...vb.) aracılığıyla sunulmuştur. Verilerin toplanması sürecinde, araştırmacının ele alınan olguya ilişkin olarak kendisi tarafından hazırlanan yapılandırılmamış görüşme formu yardımıyla yüz yüze görüşmeler yapılmış, bu görüşmeler kayıt altına alınmıştır. Elde edilen ses kayıtları, yazılı doküman hâline getirilerek katılımcıların onayına ve kontrolüne sunulmuştur.

Verilerin Analizi

Verilerin analizinde, daha detaylı ve derin bir incelemenin yapılabilmesi için içerik analizi tekniği kullanılmıştır. Her bir metin dosyasına belirli sembolik adlar (A1, A2, ...vb.) atanarak, analiz sürecinde akademisyenlerin araştırılan olguya ilişkin görüşleri ve deneyimlerine odaklanılmıştır. Verilerin analiz süreci üç temel aşamada gerçekleşmiştir. İlk aşama olan açık kodlamada kavramsal kategorileri belirleyecek, araştırmanın olgusunu ve amacını içeren her kelime, cümle ve paragraflar seçilmiş ve bu ifadelerden benzer olanlar bir araya getirilerek belirli ifade kümeleri oluşturulmuştur. Buradaki amaç hangi referans ifadenin hangi kavrama işaret ettiği ve kategoriye dâhil olduğunu belirlemek, bir anlamda verilere daha geniş bir çerçeveden bakmayı sağlamaktır. İkinci aşamada, oluşturulan küme ifadeler birbirleriyle ve kendi içlerinde karşılaştırılarak her bir ifadenin benzerlik ve farklılıkları ele alınarak kategorilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Son aşamada ise araştırmanın temel olgusu merkeze alınarak ikinci aşamada oluşturulan kategorilerin bu olguya birleştirilmesi sağlanmıştır. Bu bağlamda boyutsal düzeyde bir bağlantı kurularak referans ifade, kategori ve tema hiyerarşisi kurulmuştur. Söz konusu nitelikli yayın sorunu ve önerilere ilişkin referans ifadeler toplamda altı kategori ve iki tema altında birleştirilmiştir.

Geçerlik ve Güvenirlik

Bu araştırmada geçerliliği sağlamak adına derin odaklı veri toplama, katılımcılarla uzun süreli etkileşim ve uzman inceleme gibi yöntemler kullanılmıştır. Derin odaklı ve uzun süreli etkileşimler sayesinde konuya kapsamlı olarak yansıtacak çok boyutlu verilerin toplanması amaçlanmıştır. Aynı zamanda

araştırmadaki süreçlere ve bulgulara ilişkin ayrıntılı betimlemeler yapılmış, bulguların geçerliliğini artırmak için alıntılara yer verilmiştir. Elde edilen verilerin kodlanması aşamasında Eğitim Bilimleri ve Ölçme bölümlerinden olmak üzere iki uzmanın da sürece dâhil olmasıyla bağımsız kodlamalar gerçekleştirilmiştir. Seçici kodlama aşamasında araştırmacı tarafından 76 kod, Eğitim Bilimi uzmanı tarafından 79 kod ve Ölçme uzmanı tarafından 68 kod ortaya konulmuştur. Araştırmacı ile Eğitim Bilimleri uzmanı arasında 68 kod üzerinde görüş birliği, 12 kod üzerinde görüş ayrılığı, araştırmacı ile Ölçme uzmanı arasında 60 kod üzerinde görüş birliği, 16 kod üzerinde görüş ayrılığı, Ölçme ile Eğitim Bilimleri uzmanı arasında ise 68 kod üzerinde görüş birliği, 12 kod üzerinde görüş ayrılığı bulunmuştur. Miles ve Huberman'ın (1994) Uzlaşma Yüzdesi formülüne göre kodlarcıların uzlaşma yüzdesi %85 olarak hesaplanmıştır.

BULGULAR

Akademisyenlerin görüşleri, nitelikli yayın sorununun nedenleri ve bu soruna ilişkin geliştirilen öneriler olmak üzere iki ana tema altında kategorize edilmiştir.

Nitelikli Yayın Sorununun Nedenleri

Akademisyenlerin ifade ettikleri görüşler doğrultusunda bilimsel yayınlardaki nitelik sorunlarının bazı nedenlerden kaynaklandığı görülmektedir. Söylemlerin analizi sonucunda kategorize edilen bu unsurlar yayınların içeriği, dergi, akademisyen, mevcut yapı, kültürel bağlam ve politik baskılar şeklinde sıralanmaktadır.

Kategori 1. Yayınların İçeriği

Akademik alanda özellikle sosyal bilimler alanında yapılan bilimsel çalışmalar ve yayınlara ilişkin olarak akademisyenler, nitelik sorunlarının genellikle bu yayınların içeriğinden kaynaklandığını belirtmektedirler.

“Türkiye’de bir yöntem fetişizmi görüyoruz. Çok alakasız konuların birbirleriyle ilişkileri araştırılıyor her ne kadar üst düzey istatistiksel analizler kullanılsa da bu konuların birbirlerinden kopukluğu ve teorik alt yapılarının yeterli olmaması nedeniyle artık giderek bir yayın çöplüğüne dönüyor işte.” (A6).

“...geçen gün SSCI dergiden bir hakemlik geldi, en basit düzeyde iki değişken arasındaki ilişki... Yani Türkiye’de sayısız makale üretilmiş bu konuda, bu iki değişken arasındaki bir korelasyona bakarak bunu SSCI gönderiyor ve bunun yayınlanmasını istiyor.” (A1).

Akademisyenlerin ifadelerinde özellikle yöntem fetişizmi kavramının ön plana çıktığı görülmektedir. Bu bağlamda akademisyenlerin alakasız konuların birbirleriyle korelasyonu, yöntemi bilmemek ya da konuya uygun bir yöntemin seçilmemesi gibi paylaşımlarda buldukları görülmektedir.

“Enformasyon ve bilgi toplumlarının şu an nelerle uğraştığı ortada. Şimdi böyle bir sıralama var data, enformasyon, bilgi, bilgelik. Ama biz maalesef verileri alıp, anlamlandırmadan değerlendirmeden kullanma modundayız. O yüzden data toplumuyuz hâlâ. Hep bir veri var ortalarda ama bu veriyi bir yerlerde kullanmak gerekiyor (A4).

“Yayınlar bölük pörçük üç şeyden oluşuyor. Kavramsal, kuramsal, uygulamalı. Şimdi her biriyle bölük pörçük uğraşıldığı için, yayınların sonunda ister uygulamalı olsun ya da olmasın çıkarıma dayalı bulgu yok. Implication dediğimiz başlık bizim makalelerimizde yok. Bu büyük bir eksikliğimiz ....sonra bulgular, çalışma bu, bitti. Eee hani so what??” (A15).

Akademisyenler içeriğe ilişkin olarak aynı zamanda birbirinin tekrarı olan ve farklı bakış açılarının sergilenmediği, kuramsal ve uygulama açısından kopuk yayın yapılmasıyla ortaya çıkan sorunlara değinmişlerdir. Burada akademisyenlerin üzerinde durdukları önemli kavramlardan biri de veri toplumdur.

“Bazı yayınlar her ne kadar iyi bir teorik geçmişi olsa da iyi bir yöntem kullanılmamış. Diğer taraftan Türkiye’de bizim teorik makaleler konusunda da yoksunluğumuz var. Yazılsa bile bir kitap bölümü niteliğinde yazılıyor. Bir literatür review tarzında iyi bir literatür özeti sunan, literatür açıklarını, neler üzerinde çalışılabileceğini sunan bir makale ben karşılamıyorum.” (A13).

“Alanında üretilen bilimsel bilgi gerçekten sorunludur. Sorun alanı özellikle teorik arka plan, çok ciddi sorunlar vardır, teorik derinlik yoktur. Sosyal bilimler alanında özellikle eleştirel tarz makaleler artık çok fazla yazılmıyor. Uygulamaya dönük ölçme araçlarının kullanıldığı makaleleri daha çok görüyorum. Tartışılacak hiç konu yok mu? Sıklıkla ele alınan kuramların içerisine farklı kuramların da dâhil edildiği çalışmalara acil ihtiyaç var.” (A10).

Katılımcıların söylemlerinde ön plana çıkan bir diğer husus ise özellikle sosyal bilimler alanındaki yayınlarda teorik altyapı eksikliğidir. Teorik makale olarak yayınlanan çalışmalar ise diğer disiplin alanlarından kopuk, kavramsal tanımların ötesine geçmeyen, alanyazın özeti ya da kitap bölümüne benzer nitelikteki makaleler olduğu gerekçesiyle eleştirilmektedir.

Kategori 2. Dergi

Araştırmada akademisyenlerin bilimsel yayınlarda nitelik sorununa yol açan unsurlardan bir diğerini akademik ve bilimsel dergiler olarak tanımladıkları görülmektedir.

“Örneğin bir makale göndermiştik bir dergiye. ...Bir ulusal dergiye gönderdiğimde 3 satır, 4 satır rapor gelirken, 10 sayfalık makaleme 25 sayfalık hakem raporu gelmişti. İşin ne kadar ciddi olduğunu ve hatalarla mücadele ederek bir şeyler öğrenmeye çalıştığımı o zaman fark ettim.” (A5).

“Kavramsal hiçbir şey oturtmayan, eften püften çalışmaların hemen hakemlerce kabul edildiğini, daha işi zora koşan yayınların... daha hakemler tarafından anlaşılıyor ya da kabul görmüyor, kolaylıkla editör aşamasında bile kabul edilmediğini görüyorsunuz bu tür yayınların.” (A3).

“Sosyal bilimlerde, özellikle SSCI dergilerde makalelerin cevap süreleri çok uzun. Bir yılı buluyor belki hatta makalenizi gönderiyorsunuz hangi aşamada olduğunu hatta aldıklarına dair bile bazen dönmüyorlar. Bu da insanları biraz SSCI yayın yapmaktan uzaklaştırabilir Türkiye için konuşursak.” (A7).

Yayınların içeriği kadar bu yayınların yer aldığı ve bilimselliğin koşullarından biri olan dergilerin de nitelik konusundaki sorunlara bir suç ortaklığı teşkil ettiği vurgulanmaktadır. Bu bağlamda dergi yönetimi ve değerlendirme süreçlerine ilişkin editörlük ve hakemlik sorunlarına dikkat çekilmektedir.

“SSCI yayınlarına bakarsak hocaların çoğunun paralı dergilerde parayı bastır yayın yap ile doçent-profesör olduklarını görüyoruz. Derginin editörünün arkadaşı olması gibi birçok nedenden dolayı makalelerinin niteliksiz olmasına rağmen basıldığını da görüyoruz. Bugün gördüğümüz indexte taranan bazı dergiler indexten çıkarıldı. Çok yakından bilinen dergiler var, o dergilerden bize hakemlik geldiğinde ret verdiğimiz halde o makalelerin yayınlandığını gördük.” (A8).

“Ulusal dergiler bu SSCI kaygısından dolayı hepsi ticarileşmiştir. Alanın ticarileşmesi, öğretim üyelerinin de nitelik kapasiteleri sorunlu olduğu için üçüncü derecede uluslararası paralı dergilerde yayın yapıyor. ...yayın çokluğu nicel olarak çok olmasına rağmen, nitelik açısından tamamen tartışmaya açıktır.” (A6).

Akademisyenlerin bazılarının ise editör ya da hakemle olan yakınlık mesafesinin yarattığı liyakat sorunlarına dikkat çektikleri ve dergilerde değerlendirme süreçlerine ilişkin ciddiyet sorunu olduğunu düşündükleri paylaşılmıştır.

Kategori 3. Akademisyen

Araştırmada akademisyenlerin bilimsel yayınlardaki nitelik sorunun büyük ölçüde akademisyenlerin ve araştırmacıların bizzat kendilerinden de kaynaklandığına ilişkin paylaşımlarda buldukları görülmektedir.

“...okumuyoruz yani akademisyen olarak da okumuyoruz, toplum olarak da okumuyoruz. ...okumayan bir insan analiz yapamaz, değerlendiremez. Yani bu entelektüel bir birikim gerekir. Akademisyenlerin hangisi bütün klasik eserleri okuduk, sosyoloji, felsefe alanında nitelikli eserleri okuduk. Bence halletmemiz gereken o kadar sorunumuz var ki.” (A2).

“Belki de bir dil kopukluğu var. Akademisyen çok sahada olmadığı için, fildişi kulesinde ürettiği için ürettiği şeyi halkın inanasını sağlayamıyor. Bizim o noktada suçumuz var. Bu bir ego sorunu değil, yaşam tarzı meselesi. Akademisyen yapacağı işi, üreteceği şeyi yaşadığı toplumun her alandaki gerçekliklerinden yoğurur. Bundan uzak bir iş yapamazsınız.” (A8)

“...akademisyenlerin en çok yanıldıkları noktaların “her zaman ben bilirim” lafı olduğundan kaynaklandığını düşünüyorum açıkçası hani bu ürettiğimiz yayınlar, yetiştirdiğimiz öğrenciler üzerinde her zaman ben bilirim kompleksi oluşturduğu zaman ürettiğimiz her şeyin tartışılabilir hâle geldiğini düşünüyorum.” (A6).

Bazı katılımcılar akademisyenlerin sadece kendi alanlarıyla ilgili birikim yaptıklarını, kendilerini tek taraflı yetiştirdiklerini, özellikle farklı alanları okumadıklarını yani kendilerini çok yönlü geliştirmediklerini, entelektüel birikim yapmadıklarını belirtmişlerdir. Bazı katılımcılar ise okuma alışkanlığının toplum olarak düşük düzeyde olduğunu hatırlatmakta ve bunun bir kültür olarak yerleşmediğini vurgulamaktadır. Aynı şekilde sahadan uzak, masa başında üretilen yayınlar da toplumsal fayda sağlamayacağı gerekçesiyle eleştirilmektedir.

“Akademisyen bağlamında genelde bir profil sorunu var. Akademisyen olarak sisteme kabul ettiğiniz kişilerin yapısı ya da profili, vizyonu, hayat algısı, politik algısı, bilimsel bilgiye ilişkin algısı, epistemolojik inancı buna yatkın değil ki zaten. Bir kere akademisyen dediğiniz yaptığı yayınlara, söylediği sözle, tavırla, yaşam algısı, hayat biçimiyle hissettirir. Bir de özgürlükçü düşünemeyen insanlarla bilim yapılamıyor bu bir gerçek, nitelikli bilgi ve kuram üretmezsiniz, kuramınızı deneyebileceğiniz nitelikli denenceler üretmezsiniz.” (A16).

Bilimsel yayınlardaki nitelik sorununun aynı zamanda akademisyen kimliğinden, akademisyen profilinden kaynaklandığı da dile getirilmektedir. Böylece akademik alanda yer alan kişilerin yaşam tarzları, algıları ve düşünce yapılarının akademisyenliğe uygun olmadığı, dolayısıyla ürettikleri yayınların da nitelikli olmadığı savunulmaktadır.

“Nitelik sorununun temel kaynağı aceleciliktir. Bilim insanlığı bir saygınlık mesleğidir. Bunu da 20-30 yılda inşa edersiniz. İnsanlar çok kısa zamanda doçentliğe başlıyorlar. Bir akademisyenin nitelikli yapabileceği yıllık yayın sayısı 4’ü geçmez. Eğer bir yılda 10 yayın yapıyorsa, burada bilimsel bir çeteleşme söz konusudur. Teorik kısmı birisi yazıyor, yöntemi birisi birbirinden haberi yok, kopyala-yapıştır yapıp birleştiriyorlar. Burada çok ciddi bir akademik etik ve ahlak sorunuyla karşı karşıyayız” (A9).

“...bilimi kariyer için yaptıkları için bir an önce yardımcı doçent, profesör olma kaygısı taşıyorlar. Bugün artık herkes 30-35 yaşında profesör oluyor. Ondan sonra üretme yok, bir derinlik yok, felsefi bakış açısı yok, alanı bilmiyor, üstada saygı yok, alt-üst ilişkisi yok.” (A7).

Akademisyenlerin araştırma ve özellikle yayın yapma nedenlerinin en başında kariyer planlaması olduğu paylaşılmıştır. Buna ek olarak akademik yetişme, çalışma ve disiplinin yeni nesil akademisyenlerde zayıf olduğu, “ben bunu öğrendim” anlayışının ön plana çıktığı ve genç akademisyenlerin her şeyi bildiği yanılgısı içinde olduğu vurgulanmaktadır.

Kategori 4. Mevcut Yapı

Araştırmaya katılan akademisyenler tarafından nitelik sorununa yol açan önemli nedenlerden biri de mevcut yapı olarak ifade edilmiştir.

“Asistan olarak aldığımız arkadaşlar uygulamadan gelmiyorlar, okula uğramamışlar. Batı’da mesela ortalama eğitim bilimleri ve öğretmen yetiştirme alanındaki doktora yaşı 45-47’dir. Yani insanlar okul müdürlüğü yapmadan eğitim yönetimi programlarına az katılırlar, çok istisnadır batı toplumlarında.” (A7).

“Zaten sıralayıcı, yaftalayıcı, sınavlara bağlı, düşünmeyi teşvik etmeyen, analiz-sentez yapmayı öğretmeyen, değerlendirme yapamayan bir eğitim sistemimiz var. Bizim eğitim sistemimiz niteliksiz ki zaten, akademisyenler de farklı bir yerden gelmiyor, yetiştirdiğimiz öğretmenler niteliksiz. Biz bu kadar niteliksizliğin arasından nasıl bir nitelik bekliyoruz...” (A14).

“Bence sisteme bir bakmak lazım. Yani öğretim üyelerinin gerçekten derslere boğulmaması gerekiyor mesela. Belli saatlerde derslere girip diğer yönlerde biraz yayın ve makale ama nitelikli makale yapmaktan bahsediyorum.” (A9).

"Alanın gurularını da bu bağlamda eleştirmek lazım. Farklı desenlenmiş çalışmaları tutucu yaklaşımlarından dolayı kabul etmiyorlar. Kongrelere katılmıyorlar. Araştırma görevlileri, yardımcı doçentlerin yaptıkları çalışmaları ciddi anlamda değerlendirmiyorlar, eleştirmiyorlar, geri dönüt yapmıyorlar." (A6).

Araştırmada bazı akademisyenler, mevcut ulusal eğitim sisteminin sıralayıcı ve rekabete dayalı yapısından akademisyenlerin de nasibini aldığını belirtmişlerdir. Diğerleri ise nitelikli akademisyen istihdamının adaletsiz olduğuna dikkat çekmektedir. Ayrıca lisansüstü öğrenci yetiştirmenin akademik bir gelenek doğrultusunda olmadığı vurgulanmaktadır.

"Teşvik sisteminde ne kadar yayın yaparsanız o kadar fazla para alırsınız. Doçentlik kriterlerinde niceliksel olarak yaptığınız yayınlara bakılıyor. Keşke mesela bizi bu kadar sık yayın yapmaya yönlendirmese, özellikle doçentlik alanında. Keşke yıllarca bir konu üzerinde derinlemesine çalışabilirsek, kendi kültürümüze ait bir teori ortaya çıkarabilirsek..." (A2).

"Artık sistem öyle bir kurgulandı ki, hele ki bu son doçentlik ve teşvik düzenlemelerinden sonra, artık sizin çok da nitelikli yayın üretmeniz söz konusu değil yani bu çok öncelikli bir şey değil çünkü siz ne kadar çok yayın üretirseniz o kadar puan ve para alacaksınız." (A10).

Akademisyenler tarafından mevcut sisteme ilişkin, özellikle son yıllarda atama ve yükseltme koşullarının yanı sıra akademik teşvik gibi başarı ve performans ölçütleri de, yayınların niteliğini olumsuz yönde etkileyen nedenlerden biri olarak gösterilmektedir.

Kategori 5. Kültürel Bağlam

Akademisyenler bilimsel yayınlardaki nitelik sorununun biraz da kültürel meselelerden, kendimize güvensizlikten, batıyı tek otorite olarak kabul etmekten kaynaklandığına vurgu yapmaktadır.

"Yeni nesil kendi geçmişine, Türk düşünce geleneğine, üretilen eserlere yabancı. Klasik çalışmalardan da bihaber. Böyle bilim olmaz. Mesela çocuk eğitimi için tarihte bir sürü tiyatrolar üretmiş bu toplum ama biz gidip öncelikle batıyı referans alıyoruz." (A6).

"Batıdan uyarılma yoluna gidiyoruz, ölçeği çeviriyoruz, yeni üretmiyoruz, batıdan alıyoruz buraya yerleştirmeye çalışıyoruz. Doğudan da gittik toplam kalite yönetimi aldık. Bunlar Türkiye'de işlemiyor buranın farklı bir doğası var. Farklı bir kültür... biz bu ülkeye dair, kendimize özgü bir yönetim anlayışı geliştirmiş değiliz. Başarılı olan devletleri ve onların sistemlerini alıyoruz hatta kurumsal işleyişlerini alıyoruz buraya entegre etmeye çalışıyoruz." (A10).

"Bugün Almanya, Fransa gibi ülkeler İsviçre, Çin ve Rusya bunlar genellikle kendi bilimsel dillerini kullanıyorlar. Bizim zihnimize İngilizceyse bilimseldir, İngilizceyse kabul edilebilir, makbuldür anlayışı yerleştirilmeye çalışılıyor. Bu hem Türkçe'nin bilim dili olması açısından arızalı bir durum, hem de kendimizi ifade etme sorununa yol açıyor. Ancak bunun Türkiye'de kurumsallaşması lazım. Bilim sadece İngiltere'de Amerika'da yapıldığında bilim değil." (A1).

Kültürel bağlama ilişkin nitelik sorunlarında, paylaşımda bulunan akademisyenlerin özellikle yayınlarda yabancı dile ilişkin yaşanan problemlere, batı fetişizmine, çeviri yayınlara ve yabancı dergilere dikkat çektiği görülmektedir.

Kategori 6. Politik Baskılar

Araştırmaya katkı sağlayan akademisyenlerin ülkedeki politikaların ve ideolojik yapılanmanın sadece eğitim sisteminde değil, akademik alanda da etkili olduğunu ve bilimsel yayınlarda nitelik sorunlarına yol açan bir neden olduğunu ifade ettiği görülmektedir.

"Akademisyen dediğiniz kişileri karalayan politik bir söylem de var, balık baştan kokar. Devleti yönetenler akademisyenin statüsünü alaşağı ederse, kalkıp sokaktaki insan akademisyen değerlidir iyi şeyler yapar düşüncesine inandıramazsınız. Belki de bir dil kopukluğu var. Akademisyen çok sahada olmadığı için fildişi kulesinde ürettiği için ürettiği şeye halkın inanmasını sağlayamıyor." (A3).

"...eskiden toplumu yönlendiren üniversiteler, akademisyenlerdi. Şimdi bakıyoruz akademisyenler anca iktidarın söylemlerini teyit ediyor, bir karşı duruş, eleştiri yok. Sinmiş artık akademisyen, kendine saygısı yok ki, toplum ona saygı duysun." (A5).

"Bazı gerçekliklere temas ettiğinizde cezalandırılıyorsunuz. Ciddi anlamda bir ötekileştirme söz konusu. Herkes birbirinden çekiniyor, korkuyor. Kimse düşüncesini açıklamaz bir hâle geldi. Ben, 15 yıllık bir kıdemim var ama araştırma görevliliğimden bu yana statüm daha düşük olduğu dönemlerde bile bu kadar ürkerek sözümü söylediğim bir dönem yaşamadım. Statümün yükselmesine rağmen akademik bilgimi, düşüncemi, yazacağım şeyi paylaşırken bu kadar kendimi sakındığım bir dönem hatırlamıyorum. Bizler konuşmak zorundayız. Akademik platformlarda tartışabilmeliyiz. Herkesin asli korkuları var, bu korku ikliminde üretime inanmıyorum." (A13).

Akademisyenlerin görüşlerinden yola çıkılarak bilimin ve üniversitelerin dolayısıyla bu üniversitelerde görev yapan akademisyenlerin toplum nezdinde hak ettikleri saygıyı göremedikleri ifade edilmiştir. Ayrıca akademisyenler yaptıkları çalışmalarda fikirlerini özgürce beyan edemediklerini, bilimsel eylemlerinde yöneticilerin sınırlarının dışına çıkamadıklarını dile getirerek akademik özerklik sorunlarına değinmişlerdir.

Nitelikli Yayın Sorununa İlişkin Öneriler

Çalışma kapsamında görüş bildiren akademisyenler, kendi yaşantıları ve gözlemleri doğrultusunda bilimsel yayınlardaki niteliğin sağlanması ya da artırılması bağlamında çeşitli önerilerde bulunmuşlardır.

"Dergicilikteki bu kafakol ilişkilerini kesinlikle bitirmemiz gerekiyor ve objektif, iyi bir hakem süreci sağlamamız gerekiyor. Konusunda uzman, iyi hakemlerin değerlendirmeleri daha kaliteli bir yayın olmasını sağlar. Böylece derginin yönetiminin ne kadar iyi olduğunu, hakemlerinin o yayını ne kadar zenginleştirdiklerini, nitelikli hâle getirebileceğini görebiliriz" (A12).

"Editörlere belki bir öneri olabilir.... Dergilerin odak kapsamını çok geniş tutuyorlar, çok kişi yollasın diye muhtemelen. Öyle

sempozyumlar var ya hani, herkes gelsin... Sonra dergi ne idüğü belirsiz hâle geliyor (A3).

Akademisyenlerin bazıları nitelikli yayınlara ilişkin dergi, editör ve hakem bağlamında dergilerdeki kabul koşulları ve değerlendirme süreçlerine ilişkin önerilerde bulunmuşlardır.

"Akademisyenlerin özellikle çok ciddi bir dayanışma ve işbirliğine, eş güdümlü çalışmaya ihtiyacı var. Ekipler projeler üretmeye, yayınlar yapmaya, çok asli eğitim sorunları politikalarıyla ilgili araştırma raporları sunup ciddiye aldığımız gerekiyor." (A7).

"Akademisyenin asli görevi bilim üretmektir. Bana göre onda mesai kavramı yoktur, üretmek için vardır. Dolayısıyla bu üretim içerisinde her zaman var olan problemi çözmeye yönelik ben neler yapabilirim sorusunu düşünmesi lazım." (A10).

"Akademisyenlik bir saygınlık mesleğidir. Bu mesleğin temel özelliği alana hâkim olmaktır. Çok yönlü okumaktır. Teori, yöneme birlikte hâkim olmaktır. Çok yayından ziyade az ve nitelikli yayınla saygınlık kazanılır. Herkes unvanları alır ama unvan saygınlık getirmez. Bir de ürettiğin bilginin de içinde bulunduğun topluma ne kadar katkı verdiğini kendin sorguladığın zaman ortaya çıkarsın." (A6).

Katılımcılardan bazılarının ise nitelikli yayınların gerçekleştirilebilmesi için bizzat akademisyenlerin kendilerine yönelik önerilerde bulunduğu görülmektedir.

"Bir muhitte öğrenilir bilim. Buraya alanın bütün ünlü hocaları gelir. Bizde gelmiyor. Kongrelere gidiyorsunuz, araştırma görevlileri ve yardımcı doçentlerle dolu. Alanın saygın akademisyenleri gelir, tartışsınız, zemin oluşturursunuz." (A9).

"Eğitim sistemimize baktığımızda sürekli bir şeyler değişiyor. Yani eğitimdeki uygulamaların deneme tahtası gibi değil, analiz edilerek bir takım temellere dayandırılarak yapılması gerekiyor. Gelenek, görenek, bölge farklılıkları her şey dikkate alarak eğitim öğretim programlarının tayin edilmesi gerekir." (A13).

Akademisyenlerin bazıının ise akademik gelenek ve kültürü de içine alan akademik yapı ve mevcut eğitim sistemine ilişkin önerilerde bulunduğu görülmektedir.

SONUÇ, TARTIŞMA ve ÖNERİLER

Araştırmada akademisyenlerin paylaşımları doğrultusunda bilimsel yayınlardaki nitelik sorunlarının yayınların içeriği, dergiler, akademisyenler, mevcut yapı, kültürel bağlam ve politik baskılar olmak üzere birçok nedene dayandığı görülmektedir. Yayınların içeriğine ilişkin olarak akademisyenlerin araştırılacak konunun ve kullanılan yöntemin uyumsuzluğu, yöntemin bilinmemesi, yayınların özgün olmaması, verilerin yeterli analiz edilememesi, çıkarıma dayalı bulguların olmaması, sonuçların iyi bir şekilde yorumlanamaması, diğer disiplin alanlarından kopuk olunması, toplumsal faydaya ilişkin önemin belirsiz olması ve çalışılan konuya ilişkin teorik altyapı eksikliği gibi olgulara işaret ettikleri görülmektedir. Benzer olarak Turcotte, Drolet & Girard (2004) ve Pierson (2004) tarafından yapılan araştırmalarda da bilimsel bir çalışmada sorunun iyi tanımlanmaması, doğru hipotezin kurulamaması, çalışma konusunun özgün olmaması, belirli bir konuya odaklanamama, pratikteki öneminin belirsiz

olması, zayıf çalışma tasarımı, yöntem ya da ölçme araçlarının uygunsuzluğu, hatalı ya da çelişkili sonuçlar, sonuçların bulgularla desteklenmemesi gibi nedenlerin çalışmanın yayınlanmasının önündeki engeller olduğu ortaya konulmaktadır.

Bilimsel bilgi, birikimli bir şekilde gelişmesi nedeniyle bilim, bilginin bilimsel topluluk içinde yayılması ve korunması için bazı mekanizmalara ihtiyaç duymaktadır. Günümüzde kullanılan en önemli mekanizma ise bilimsel yayınlardır ve bunlardan en önemlisi hakemli dergi makalesi olarak kabul edilmektedir (Mack, 2018). Araştırmada dergilerin dizinden çıkarılması gibi dergi yönetimine ilişkin sorunların yanı sıra değerlendirme sürecinde editör ve hakem dönütlerinin yetersiz ve uzun sürede gerçekleşmesi, bu süre zarfında verilerin güncelliğini yitirmesi, editör ve hakemlerin nicel araştırmalara öncelik verme eğilimi ve yeni kavramlara kapalı olma gibi nitelik sorunlarına yol açan unsurlara dikkat çekilmektedir. Sağır ve Memiş Sağır'ın (2019) dergi yayıncılığına ilişkin çalışmasında da araştırmacının bulgularına benzer şekilde, özellikle basılı dergilerin hakemlik süreçlerinin katı ölçütler ve reddedici bir üslupla uzayan bir yayın sürecine dönüştüğü ifade edilmektedir. Akademisyenlerin bazıları dergilere kabul sürecinde ikili ilişkilerin, editör ya da hakeme olan uzaklık ya da yakınlık mesafesinin niteliğin önüne geçtiğini, yakın ilişkilere sahip akademisyenlerin bu süreci daha hızlı ve başarılı geçirdiklerini ifade etmişlerdir. Bazı akademisyenler ise hakem oldukları süreçte ret verdikleri çalışmaların yayımlandığına şahit olduklarını; dergilerde değerlendirme süreçlerine ilişkin ciddiyet sorunu olduğunu; nitelik yerine şekilciliğin ön plana çıkarıldığını ve genel olarak dergilere gönderilen yayınların da nitelik açısından problemliliğini düşündüklerini paylaşmışlardır. Benzer paylaşımlar Gözler'in (2019) dergi yayıncılığına ilişkin eleştirel yazısında da ele alınmaktadır. Bu bağlamda dergilerdeki editör ve hakemlik süreçlerinin yavaş işlediği, makalelerin tatmin edici olmayan hakem raporlarıyla reddedildiği, editörlerin bu durumlarda inisiyatif almaktan kaçındığı ve kayırmacılık gibi noktaların vurgulandığı görülmektedir. Aynı şekilde akademisyenlerin akademik teşvik ya da doçentlik gibi üst unvanlara başvuru ölçütlerini ivedilikle sağlamak için kısa sürede dönüş sağlayan yağmacı dergilere yayın gönderme eğiliminde oldukları ifade edilmektedir (Mutlu, 2020).

Son dönemde üniversitelerin işleyişi ve eğitim- öğretim süreçlerinin yanı sıra akademisyenlerin görev tanımları, sorumlulukları, mesleki yeterlilikleri gibi alanlardaki değişimin bilgi odaklı bir toplum ve ekonomi yaratma çabalarının bir sonucu olduğu kabul edilmektedir (Odabaşı vd., 2010). Bilimsel yayın yapmak özellikle zor bir süreç olmasına rağmen, akademisyenleri çalışmalarını yayınlamak için yazma ve meslektaşlarını değerlendirme süreçlerinden geçmeye iten özgecilik ve kişisel çıkar olmak üzere iki tür motivasyon vardır ve çoğu akademisyenin bu ikisinin bir kombinasyonuna sahip olduğu kabul edilmektedir. Bu iki motivasyonun sorunlu bir şekilde işlenmesinin, bilimsel yayınlardaki niteliği önemli ölçüde etkileyeceği düşünülmektedir (Mack (2018). Bu araştırmada bilimsel yayınlardaki nitelik sorunundan bizzat sorumlu tutulan akademisyenler kendi alanları dışında disiplinlerarası okumalar ve çalışmalar yapmadıkları, entelektüel birikim konusunda eksik oldukları, toplum-

sal sorunlarla örtüşmeyen ve atama yükseltme gibi bireysel çıkarlarına yarar sağlayan masa başı yayınlar yaptıkları gerekçesiyle eleştirilmektedir. Diğer yandan meslek yaşamlarının ilk yıllarındaki yeni nesil akademisyenlerin yükselmek amacıyla yayın yaptıkları; kadro ve unvan konusunda bir acelecilik içinde oldukları; sahaya inmeden ve yeterli deneyim kazanmadan üst unvanlara başvurdukları paylaşılmakta, bu durumun niteliği olumsuz yönde etkilediği vurgulanmaktadır. Nalbantoğlu (2003) da, neoliberal dönem akademisyenlerin durumuna değindiği yazısında, piyasa koşullarına uyum gösterme çabasıyla yükseköğretimin yeniden yapılandırılması ve kitle üniversite çağı ile birlikte akademisyen ahlakının aşınmaya uğradığına dikkat çekerek, neoliberal rekabet koşullarına uyum sağlayacak şekilde, öncelikle bireysel çıkarlarına hizmet edecek ve kariyerde yükselme sağlayacak akademik faaliyetler gerçekleştiren yeni nesil akademisyen profilini eleştirmektedir. Afşar (2015) ise çalışmasında yeni nesil akademisyenlerin bu davranışlarının üniversitelerdeki yeniden yapılanma sürecinin sonucu, yeni istihdam rejimi doğrultusunda düşük ücret ve dolayısıyla düşük statünün neden olduğu esnek çalışma koşulları ve iş güvencesinden yoksun olma kaygısından kaynaklandığına değinmektedir. Ayrıca bu çalışmada akademisyenden kaynaklanan nitelik sorunun aynı zamanda bir kimlik sorunu olduğuna da değinilmektedir. Böylece her alanda içinde bulunduğu topluma yol göstermesi, rehberlik etmesi, aydın ve entelektüel bir konumda olması beklenen bazı akademisyenlerin yaşam tarzları, düşünce yapıları, bilgi birikimleri ve deneyimlerinin akademisyenliğe uygun olmadığı ifade edilmektedir. Burada Bourdieu'nün (1986) toplumsal sınıf yapılarının yeniden üretim mekanizması olarak tanımladığı kültürel sermaye kavramını akla getirmektedir. Ona göre bireylerin eğitimle edindiği statü ve unvanlar, sanat ürünlerinden elde ettikleri bilgi ve estetik algısı, yaşamı boyunca tecrübeleri ve yeteneklerinin içselleştirildiği eğilimleri tanımlayan kültürel sermayeler, mensup oldukları toplumsal sınıflarının belirleyicisidir. Bu çalışmada da kültürel sermaye yeterliliğinin akademisyenlik ölçütünün önemli bir belirleyicisi olduğu kabulünden söz edilebilir. Ayrıca bu kategori altında paylaşılan görüşlerin katılımcı akademisyenlerin kıdemlerine göre farklılaştığı görülmektedir. Profesör ve doçent unvanlarına sahip, daha kıdemli akademisyenlerin özellikle genç akademisyenleri aceleci ve sabırsız, yapmış oldukları çalışmaları ise akademik derinlik elde etmeden unvan kazanma kaygısıyla gerek nitelik gerekse etik açıdan sorunlu olarak tanımlarken, doktor öğretim üyesi ve araştırma görevlisi kadrolarında bulunan akademisyenler ise kıdemlileri yeni kavramlar ve yöntemlere kapalı olan tutumlarından dolayı eleştirmektedir.

Bilimsel yayınlardaki nitelik sorununun önemli nedenlerinden biri de mevcut yapı olarak ifade edilmiştir. Bu bağlamda ülkedeki mevcut eğitim sistemi, akademisyen yetiştirme düzeni, yükseköğretim kurumunun akademik alana ilişkin düzenlemeleri, akademisyenlerin içinde yetiştiği ya da görev yaptığı örgütlerde nitelikli işgücü, kaynakların yönetimi, bürokratik süreçler, eğitim-öğretim, araştırma-geliştirme ve topluma hizmet alanları tüm düzeyden akademisyenler tarafından ortak olarak eleştirilmektedir. Araştırmada neoliberal politikalarla şekillenen mevcut ulusal eğitim sisteminin sıralayıcı ve rekabete dayalı yapısından dolayı "birinin var oluşunun diğerinin yok oluşuna

bağlı" önermesinin akademisyenler arasında da uygulandığına değinilmektedir. Bunun yanı sıra akademisyen istihdamlarının liyakatten uzak politikalarla gerçekleştirildiği, nitelikli olanı seçme ya da seçenin niteliğine ilişkin ölçütlerin oluşturulmadığına dikkat çekilmektedir. Ayrıca kıdemli akademisyenler tarafından lisansüstü öğrenci yetiştirmenin bir akademik geleneğin doğrultusunda olmadığı hatta bu geleneğin de günden güne yozlaşması, örgütsel gelişimin eksikliği vurgulanmakta ve yeni yetişen akademisyenlerin uygulama alanından ya da sistemin içinden gelmemesi eleştirilmektedir. Benzer olarak Akcan Tüfekçi, Malkoç ve Kızıltan'ın (2018) akademik kültüre ilişkin çalışmasında yükseköğretim geçmişinin köklü olmaması, üniversitelerde süreklilik kazanmış bir geleneğin bulunmamasının yanı sıra kurumsallaşmanın yerleşmemiş olması ve işleyişinin şahıslara dayalı olması, niteliksel iyileştirmeler yerine niceliksel artışa öncelik verilmesi, niteliksiz akademisyenlerin kadroları doldurması şeklinde dile getirilen faktörlerin mevcut akademik yapıyı tanımladığı görülmektedir. Mevcut sisteme ilişkin yayınların niteliğini olumsuz etkilediği kabul edilen nedenlerden biri de atama ve yükseltme koşulları olduğu kadar akademik teşvik olarak tanımlanan başarı ve performans ölçütleridir. Bu konuda akademisyenler, ne kadar yayın o kadar para ve puan baskılarının, nitelikli ve özgün yayın üretimini baltaladığını çünkü yapılan işin alana ne kadar katkı sağladığı ve hangi toplumsal soruna çözüm ürettiğinden ziyade kişi başına düşen yayın sayısının bir başarı olarak nitelendirildiğini vurgulamaktadır. Atanma kriterleri ve akademik unvanlara ulaşma kaygısı neticesinde, yüksek miktarlarda para ödenerek, nitelik aranmadan ya da teşvike yönelik sayısal çoğunluğa ulaşmak için gayretsizce yapılan yayınların, yazarların birbirine referans göstererek puan toplama eğilimlerinin arttığı görülmektedir. Ayrıca böylesi bir ezici rekabet ortamının, rekabete dayalı niteliksiz ürünlere yol açtığı, bununla birlikte akademik teşvik ödeneğinin ulusal çapta gerçekleştirilen kongrelerin ortadan kalkmasına sebep olduğuna her düzeyden akademisyen tarafından işaret edilmektedir. Yılmaz ve Memişoğlu'nun (2019) akademik performans değerlendirmeye ilişkin yapmış oldukları çalışmada akademisyenlerin yayınlarının değerlendirilmesinde niceliğin ön planda tutulduğundan dolayı, yaratılan etki, alınan atf ve okunurluk gibi niteliği etkileyen faktörlerin göz ardı edildiği paylaşılmıştır. Aynı çalışmada kısa sürede yayına olanak sağladığı için paralı dergilere yönelen, karşılıklı olarak birbirine atf yapan ve uluslararası kongre/sempozyumlara puan kaygısından dolayı çok sayıda bildiriyle katılan bir akademisyen grubunun varlığı eleştirilmektedir. Vurucu (2019) ise akademik teşvik uygulamasına ilişkin olarak maddi beklentinin bilimsel hassasiyetin önüne geçebildiğini ve etik dışı yöntemlere neden olabileceğini, aynı zamanda çok disiplinli ve sahte sempozyumların hızlı artışının bu durumun bir göstergesi olarak görüldüğünü ifade etmiştir. Benzer şekilde Balaban (2012) akademik yükseltme sürecine ilişkin niceliksel ölçümün öncelikli olduğu yayın kriterlerinin, yayın sayısında bir artış sağladığına ancak gerçekte uluslararası atf sayılarındaki gerilemenin akademisyenlerin daha az ilgi çeken yayınlar yapmasından kaynaklandığına değinmiştir.

Araştırmada bilimsel yayınlardaki nitelik sorununun önemli nedenlerinden biri de akademisyenlerin kendi kültürüne yabancılaşma ve yabancı yayınları model alma eğiliminde

olmalarından kaynaklandığı yönündedir. Bilimsel araştırmalarda pek çok konuda yabancı kaynakların özellikle de batının kaynaklarının referans gösterilmesi, batı referanslı yayınların alanda otorite kabul edilmesi ve buna bağlı olarak artan çeviri yayınlar, batının kavramları ya da popüler konuları temel alınarak yapılan araştırmalar akademik alana özgün katkılar sağlamadığı gerekçesiyle eleştirilmektedir. Ayrıca Türk akademisyenlerin batıya kendini kabul ettirme kompleksiyle hareket etmesi sonucu içinde buldukları toplumun kültürüne özgü yayınlar yapmadıkları, bilhassa yeni nesil akademisyenlerin kendi toplum ve kültürlerine ait eserlere yabancı oldukları ifade edilmektedir. Gündüz'ün (2013) uzun yıllar üniversitede hizmet ettikten sonra anılarını yazan akademisyenler üzerine yapmış olduğu çalışmasında benzer görüşlere rastlanmaktadır. Anılarını paylaşan akademisyenler, 1950'lerde Türkiye'deki üniversite reformunun başarılı olamama nedenini, akademisyenlerin içinde buldukları yetersizlik ve yönetime karşı duyulan güvensizlik olarak tanımlanmıştır. Aynı şekilde Türk akademisyenin kendine güvenmemesi, aşağılık duygusuna sahip olması ve itimsizliği, bunun sonucunda sürekli bir dış desteğe ihtiyaç duyması eleştirilmiştir.

Ülkedeki mevcut politikalar ve ideolojik yapıların da akademik alanı derinden etkilediği, dolayısıyla bilimsel yayınların niteliği için bir tehdit oluşturduğu söylenebilir. Bir toplumun siyasal kültürü, o toplumun düzenini belirleyen değer, inanış, anlayış ve yaşantılardan oluşmaktadır. Dolayısıyla toplumun yönetiminden sorumlu politik kurumlar, o toplumdaki bireylerin kendi ideolojileri çerçevesinde mevcut düzeni koruyan vatandaşlar olarak yetişmelerini arzu eder ve bunu sağlamak için eğitim kurumlarından yararlanır. Siyasal kültürün bazen taşıyıcısı, bazen yayıcısı, bazen de reddedicisi olan üniversiteler, akademik özgürlüğü de içine alan çeşitli alanlarda bu kültürden oldukça etkilenmiştir (Gökbel & Seggie, 2014). Araştırmada akademik özerklik sorunu temel alınarak, bilime ve akademisyene toplum tarafından yeterince saygı duyulmadığı, bunun en önemli nedeni olarak da akademisyenlere yönelik gerçekleştirilen siyasi itibarsızlaştırma ve ötekileştirme mekanizmalarına işaret edilmektedir. Aynı zamanda yapılan araştırmalar ve yayınların sonuçlarının politika yapıcılar ve üst makamlar tarafından dikkate alınmadığı, dolayısıyla uygulamaya konulmadığı, bunun sonucunda özgür düşünemeyen, düşündüğünü ifade edemeyen ve risk almaktan kaçınan akademisyen sayısının arttığı tüm düzeyden akademisyenler tarafından vurgulanmaktadır. Türkiye'de akademik alanın özerkliği sorunu genellikle merkezi iktidar ile ülke politikaları üzerinden çatışma içerisinde olan akademisyenler ve öğrencilerin düşünce ve ifade özgürlüğü arayışlarını meşrulaştırmakla ilgilidir (Çeğin, 2007). Bu konuda yapılan çalışmalarda (Bilgili, 2016; Bingöl, 2012; Ördek, 2018) bu durumun temel nedenleri, siyaset kurumu, baskı odakları, vb. ile üniversiteler arasındaki sınırlı, kapalı iletişim ve sağlıksız ilişkilerin yanı sıra mevcut devlet politikasından sapma durumunda üniversitelerin örgütsel yapısında hükümet tarafından değişikliğe gidilmesi, şirket kapitalizminin baskın olduğu bir dünyada üniversitelerin ticari bir işletme şeklinde hareket etmesi olarak tanımlanmaktadır.

Bu araştırma kapsamında akademisyenler nitelikli yayın sorununa ilişkin kendi yaşantı ve gözlemleri, içinde buldukları

toplumun ekonomik, kültürel ve sosyal şartları bağlamında yayınların niteliğinin artırılması ve daha nitelikli yayınların üretilmesi için bazı öneriler geliştirmişlerdir. Özellikle dergilerdeki kabul koşulları ve değerlendirme süreçlerinin liyakat ilkelerine göre gerçekleştirilmesi, yayınların konularına göre o alandaki uzman hakemler tarafından değerlendirmeye alınması, hakemlik süreçlerinin yayınlara katkı sağlayacak şekilde gerçekleştirilmesi, yayınların niteliği ön planda tutulacak şekilde daha dikkatli incelenmesi ve bu amaçla seçici kurulların işe koşulması, dergi editörlüğünün liyakat ilkeleri doğrultusunda bir kurul tarafından yürütülmesi, dergilerin odak ve kapsamlarının belirli alanlarla sınırlandırılarak daha çok amaca yönelik ve kapsadığı alana katkı sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerektiği önerilmektedir. Akademisyenlerin kişisel çıkarları için bireysel üretim yapmak yerine akademik alanda ve ülkenin eğitim politikaları üzerinde söz sahibi olabilmek için işbirliğine dayalı bir çalışma iklimi oluşturmaları, içinde buldukları topluma katkı sağlayacak projeler üretmeleri beklenmektedir. Aynı zamanda bu mesleğin bir memur zihniyetiyle icra edilmemesi, akademisyenliğin saygın bir meslek ve asli görevinin bilimsel bilgi üretimi olduğunun unutulmaması, nitelikli akademisyen istihdamına önem verilmesi, niteliği özendiren politikaların geliştirilmesi ve yapılan yayınlarda topluma katkının değerlendirilmeye alınması gerektiği ifade edilmektedir. Alandaki saygın akademisyenlerin mesleki deneyim ve tecrübelerini aktarmak, alana katkı sağlamak için genç akademisyenlerle bir araya gelmesi, bir tür "usta-çırak" kültürünün canlandırılması gerektiği vurgulanmaktadır. Bunun yanı sıra ülkedeki eğitim sisteminin özellikle batılı ülkelerden uyarılma yoluyla değil, toplumun kendi kültürü ve yaşantılarına göre düzenlenmesi gerektiği ve bu toplumun akademisyenlerinin batı referanslı çalışmalarla bireysel çıkara dayalı üretim yapmak yerine öncelikli olarak ülkenin eğitim sistemini dönüştürmeye ve geliştirmeye katkı sağlayacak çalışmalar yapması gerektiği önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Afşar, S. T. (2015). Akademisyenlerin çalışma yaşam kalitesini Hacettepe üniversitesi üzerinden okumak. *Eğitim Bilim Toplum*, 13(50), 134 - 173.
- Akcan Tüfekci, A., Malkoç, S. & Kızıltan, Ö. (2018). Akademisyenlere göre akademi ve akademik kültür. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi EFakültesi Dergisi*, 18(1), 569-591.
- Akış Roney, S. (2011). Bilimsel araştırma nedir? *Anatolia: Turizm Araştırmaları Dergisi*, 22(2), 211-215.
- Al, U. (2008). Bilimsel yayınların değerlendirilmesi: h-endeksi ve Türkiye'nin performansı. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 263-285.
- Al, U. (2005). Çok yazarlılığın bilimsel iletişimdeki yeri. Küçük, M. E. (Ed.), *Prof. Dr. Nilüfer Tuncer'e Armağan*, içinde (s. 31-41). Ankara: TKD.
- Balaban, U. (2012). Türkiye'de yükseköğretim reformu ve ABD'de endüstri-üniversite ilişkisinin tarihi. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 67(4), 25-61.
- Belcher, B. M., Rasmussen, K. E., Kemshaw, M. R. & Zornes, D. A. (2015). Defining and assessing research quality in a transdisciplinary context. *Reserach Evaluation*, 6, 1-17.
- Bilgili, A. S. (2016). Üniversitelerde bilimsel/akademik özerklik ve özgürlük hakkında bir değerlendirme. *Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 20(1), 1-15.

- Bingöl, B. (2012). Üniversite özerkliğinin değişen tanımı ve üniversitelerin yeniden yapılandırılması. *Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi*, 2(2), 39-75.
- Binici, K. (2010). *Tıp ve sağlık bilimleri alanında Türkiye’de yayınlanan akademik süreli yayınlarda niteliği etkileyen nedenler ve kaliteyi yükseltme*. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Bitri, E. & Keseroğlu, H. S. (2015). Türk kütüphaneciliği ve bilgi dünyası dergilerinin özlerine eleştirel bir bakış. *Türk Kütüphaneciliği*, 29(1), 241-257.
- Bourdieu, P. (1986). The forms of capital. In J. Richardson (Eds.), *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood.
- Braine, G. (2005). The challenge of academic publishing: a Hong Kong perspective. *TESOL Quarterly*, 39(4), 707-716.
- Chireshe, R., Oupa, L. & Soul, S. (2014). Challenges in academic publishing: editors’ views. *J. Commun*, 5, 95-100.
- Çeğin, G. (2007). Muhalif bir entelektüelin büyü bozumu: Bourdieu ve entelektüeli sorunsallaştırmak. Bora, T. & Koçak, K. (Ed.), *Ocak ve Zanaat: Pierre Bourdieu Derlemesi*, içinde (s. 499-523). İstanbul: İletişim Yayınları.
- Day, A. & Peters, J. (1994). Quality indicators in academic publishing. *Library Review*, 43(7), 4-72.
- De Rond, M. & Miller, A. N. (2005). Publish or perish: bane or boon of academic life? *Journal of Management Inquiry*, 14(4), 321-329.
- Demircioğlu, M. Y. (2014). İdari yargı kararları çerçevesinde bilimsel yayın etiği soruşturmaları. *Ankara Barosu Dergisi*, 1, 147-217.
- Dolaşır Tuncel, S. (2008). Uluslararası yayınlarda nitelik: bazı spor bilimleri dergilerine Türkiye’den gönderilen araştırmaların niteliği. *Sportmetre: Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 6(3), 125-127.
- Frey, B. S. (2005). Problems with publishing: existing state and solutions. *European Journal of Law and Economics*, 19, 173-190.
- Gökbel, V. & Seggie, F. N. (2014). Siyasal kültür, üniversite ve akademik özgürlük. *İnsan ve Toplum*, 4(8), 189-196.
- Gözler, K. (2019). *Akademik dergi yayıncılığı üzerine gözlemler ve eleştiriler*. 23 Ocak 2021 tarihinde <<https://www.anayasa.gen.tr/dergi-yayinciligi.htm>> adresinden erişildi.
- Gündüz, M. (2013). Akademiyi anımsamak: anılarda üniversite sorunları ve eleştiriler. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 3(1), 16-26.
- İnci, O. (2009). Bilimsel yayın ilkeleri, yanılmalar, yanılmaları önlemeye yönelik öneriler, araştırma ve yayın etiği. *ULAKBİM sağlık bilimlerinde süreli yayıncılık 7. ulusal sempozyum*, içinde (s. 69-89). Ankara: TÜBİTAK ULAKBİM.
- İnci, O. (2015). Bilimsel yayın etiği. *Türk Kütüphaneciliği*, 29(2), 282-295.
- Kozak, N. (2003). Türkiye’de yayınlanan akademik dergilerin niteliklerindeki zaman içerisindeki değişim nedenleri: sağlık, sosyal ve teknik bilim alanlarında yayınlanan dergiler üzerine bir inceleme. *Bilgi Dünyası*, 4(2), 146-174.
- Kuhn, T. (1962). *The structure of scientific revolutions*. Chicago: University of Chicago.
- Kwiek, M. (2016). The European research elite: a cross-national study of highly productive academics in 11 countries. *High Educ*, 71, 379-397.
- Mack, C. A. (2018). *How to write a good scientific paper*. Washington, USA: SPIE.
- Masic, İ. (2014). Plagiarism in scientific research and publications and how to prevent it. *Mater Sociomed*, 26(2): 141-146.
- Miles, M. B. & Huberman, A. M. (1994). *Qualitative data analysis: An expanded Sourcebook*. (2nd ed). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Miller, A. N., Taylor, S. G. & Bedeian, A. G. (2011). Publish or perish: academic life as management faculty live it. *Career Development International*, 16(5): 422-445.
- Mutlu, G. (2020). Türk akademisyenlerin yağmacı dergilere ilişkin görüşleri: Bir nitel betimsel çalışma. *Eğitimde Nitel Araştırmalar Dergisi*, 8(1), 107-134.
- Nalbantoğlu, H. Ü. (2003). Üniversite a.ş.de bir ‘homo academicus’: “ersatz” yuppie akademisyen. *Toplum ve Bilim*, 97, 7-42.
- Nentwich, M. (2005). Quality control in academic publishing: challenges in the age of cyberscience. *Poiesis Prax*, 3, 181-198.
- Odabaşı, H. F., Fırat, M., İzmirli, S., Çankaya, S. & Mısırlı, Z. A. (2010). Küreselleşen dünyada akademisyen olmak. *Anadolu Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 10(3), 127-142.
- Olkun, S. (2006). Eğitimle ilgili uluslararası bilimsel dergilerde yayım yapma süreci: Fırsatlar, sorunlar ve çözüm önerileri. Karakütük, K. (Ed.), *Sosyal bilimlerde süreli yayıncılık birinci ulusal kurultay bildirileri*, içinde (s. 43-48). Ankara: TÜBİTAK.
- Olukoju, A. (2002, April). The crisis of research and academic publishing in Nigerian universities: the twentieth century and beyond. *28th Annual Spring Symposium, African Universities in the Twenty-First Century*, Dakar, Senegal.
- Ortaş, İ. (2002). Üniversitelerin sorunları-I. *Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi*, 2(4), 3.
- Ördek, A. (2018). *Bir insan hakkı olarak akademik özgürlük*. Ankara: KAGED.
- Pierson, D. J. (2004). The top 10 reasons why manuscripts are not accepted for publication. *Respiratory Care*, 49(10), 1246-1252.
- Sağır, A. & Memiş Sağır, P. (2019). Bilginin dijitalleşmesi bağlamında akademik üretim mekanizmalarının dönüşümü: matbaadan dijital ortama dergi yayıncılığı. *Journal of Economy Culture and Society*, 59, 121-141.
- Standard Evaluation Protocol 2015-2021: Protocol for research assessments in the Netherlands*. (2014). Amsterdam: VSNU, NWO & KNAW.
- Tome, L & Lipu, S. (2004). Indicators of Journal Quality. [R & D Discussion Paper no.6, p.14] University of Wollongong Library.
- Turcotte, C.; Drolet, P. & Girard, M. (2004) *Turcotte C, Drolet P, Girard M*. Study design, originality and overall consistency influence acceptance or rejection of manuscripts submitted to the Journal. *Can J Anaesth*, 51(6), 549-556.
- Uysal, H. H. (2012). The critical role of journal selection in scholarly publishing: A search for journal options in language-related research areas and disciplines. *The Journal of Language and Linguistic Studies*, 8(1), 50-95.
- Uzbay, T. (2006). Bilimsel araştırma etiği. Yılmaz, O. (Ed.), *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık*, içinde (s. 19-26). Ankara, Türkiye: Ulakbim.
- Vurucu, İ. (2019). Bilimsel araştırma, yayın etiği ve akademik teşvik. *21. Yüzyılda Eğitim ve Toplum Dergisi*, 8(23), 247-295.
- Yılmaz, Ö. & Memişoğlu, S. P. (2019). Yükseköğretim kurumlarında akademik performans değerlendirmeye ilişkin akademisyen görüşleri. *Yükseköğretim ve Bilim Dergisi*, 9(3), 542-554.
- West, S., King, V., Carey, T. S., Lohr, K. N., McKoy, N., Sutton, S. F. & Lux, L. (2002). *Systems to rate the strength of scientific evidence*. North Carolina: Research Triangle Institute.